

TEMA

Malalties a l'espai

Les missions espacials dels astronautes han aportat noves informacions sobre els efectes i ambients en què se donen més incidència alguns virus i que se manifesten en la nostra pell.

Virus i astronautes

✦ Jordi Reina Prieto *

La majoria dels humans adults estan latentment infectats per diferents virus del grup dels herpes.

Aquests virus en certes circumstàncies com estrès, immunosupressió o canvis hormonals es reactiven donant lloc a lesions cutànies com l'herpes labial o zòster.

Un estudi recent realitzat als astronautes que han estat més d'un mes en l'espai o en l'estació espacial ha demostrat que els seus per-

centatges de reactivació (53 i 61%, respectivament) són molt superiors a les persones de la terra. En ells aquesta reactivació comporta l'excresció de virus actius a l'entorn ambiental de la nau espacial, podent ser una font d'infecció per a altres astronautes. Aquests virus sols o diversos alhora no només es detecten en les lesions cutànies sinó també en l'orina i saliva.

A més s'ha observat que la freqüència de reactivació augmenta amb la prolongació del temps d'estada en l'espai i especialment en ingravidesa. S'ha proposat que la disminució de la immunitat cel·lular

que presenten els astronautes per estar envoltats d'un ambient gairebé estèril i els canvis hormonals que pateixen durant la seva aclimatació (augment del cortisol) podrien ser les principals causes d'aquest procés.

A causa de què es planegen viatges espacials de molt llarga durada, com a Mart, els científics estan molt preocupats per la possibilitat que

aquestes missions puguin fracassar o es vegin afectades per les reactivacions d'aquests virus que en rares ocasions poden provocar una meningitis. A més hi ha la possibilitat de portar aquests virus a altres planetes en el procés de colonització.

A hores d'ara només el tractament antiviral preventiu

(profilaxi amb aciclovir) des de l'inici de la missió espacial sembla ser l'única alternativa eficaç. L'ideal seria disposar d'una vacuna enfront d'aquests virus que evitis la latència i posterior reactivació herpètica. Sembla que els virus no volen que sortim del planeta Terra.

* Professor de Virologia de l'Hospital Universitari Son Espases

TEMA

Noves recerques en Història

Des de fa un temps assistim, amb satisfacció, a una revifalla dels estudis locals. Aquests tipus de trobades, així com les Jornades d'Història contemporània de la UIB que presentem, són una mostra positiva de l'interès i el compromís amb la recerca i la difusió de resultats.

Jornades d'Història contemporània

✦ Elisabeth Ripoll Gil *

Els dies 29 i 30 d'abril la Facultat de Filosofia i Lletres de la UIB acollirà les Jornades d'Història contemporània, que se celebren cada curs acadèmic amb èxit de participació.

Enguany, com a novetat a destacar, es projectarà el documental *Llavors de futur. Un homenatge al femi-*

nisme de les Illes Balears (Producció de Good News). Aquest documental fa una anàlisi del feminisme a les illes des dels anys setanta fins a l'actualitat a través d'entrevistes a les dones protagonistes del moviment, i pren la manifestació del 8M de 2018 com a fita històrica. Aquesta perspectiva de recerca històrica i gènere la trobam també en la intervenció de Bel Peñarrubia, *Elles sempre treballaren* (Mallorca, segle XIX-XX).

També hi haurà un espai per a la presentació de novetats bibliogràfiques, com l'obra *Mallorca davant el centralisme* (1715-2015) (Leonard Muntaner, 2018) dirigida per Antoni Marimon, el tercer volum de *Treballadors, sindicalistes i clandestins. Històries orals de República, guerra i resistència* (Documenta Balear, 2018) i *Aurora Picornell. Femismo, comunismo y memoria republicana en el siglo XX* (Comares, 2018), de David Ginnard, i *Pan y Toros. Breve historia del*

pensamiento antitaurino español, resultat de la tesi doctoral de Juan Ignacio Codina.

Així mateix hi participaran professors d'altres universitats, com Carles Santacana (UB) qui presentarà *Quan tot era possible... Els fonaments del canvi cultural* (1960-1975) i Josep Maria Figueres (UAB) qui presentarà *El debat periodístic per l'ús social de la llengua catalana durant el franquisme*.

Les ponències presenten una varietat de temes destacable: cop d'estat de Primo de Rivera, emigració, segona república, guerra civil, franquisme, transició, història agrària, clericalisme, biografies...

Les sessions estan obertes al públic interessat. El programa complet es pot trobar al web del Centre d'Estudis i Documentació Contemporània (<http://cedoc.uib.cat>).

* Professora d'Història contemporània a la UIB

TEMA

Donar per seguir vivint

La imatge que acompanya l'article és un oli mural pintat per Joel Babb que representa el primer trasplantament de ronyó amb èxit en el qual hi apareixen reconeixibles la majoria dels implicats en el trasplantament. Està exposat al Hall principal de la Biblioteca Countway de la Universitat de Harvard (Boston).

Trasplante renal de donante vivo

✦ Enrique Sala O'Shea *

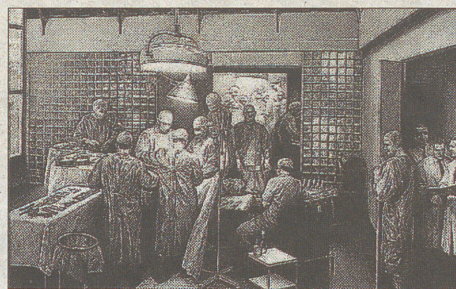
El primer trasplante renal se hizo el 23 de diciembre de 1954 en el Hospital Peter Bent Brigham de

Boston por el Grupo de Merryl y Murray. Fueron Nobel de Medicina en 1990. Fué un trasplante de donante vivo entre gemelos univitelinos. Otro tipo de donante conducía

al fracaso por rechazo agudo.

El descubrimiento de la histocompatibilidad corresponde a Jean Dausset, Nobel de Medicina en 1980, que pasó los últimos años de su vida en Mallorca, donde fue nombrado Académico de Honor de la RAMIB (1993), Colegiado de Honor del COMIB (1995) y Doctor Honoris Causa de la UIB (2003). Falleció en Mallorca el 6 de junio de 2009, en el Hospital Son Llàtzer.

En España hasta diciembre de

2018 se han realizado 114.957 trasplantes de órganos y es el país de referencia a nivel mundial, por su volumen y buenos resultados.

El trasplante renal de vivo quedó algo relegado, por obtener órganos de donantes cadáver. Pero, el mejor riñón para trasplante es el de donantes vivos, técnica que se puede realizar actualmente con mínimas molestias y prácticamente ninguna consecuencia para el donante.

Es el mejor riñón, porque el donante está muy estudiado, goza de una salud excelente, se conocen las

condiciones del riñón a trasplantar, la compatibilidad es completa, la intervención se realiza en las mejores circunstancias, el tiempo de isquemia es mínimo y el receptor suele estar en situación de prediálisis, es decir se hace en un ambiente inmejorable. Los resultados lo avalan pues el tiempo útil del riñón de vi-

vo es mas largo que el de riñones de otras procedencias, estimándose una media de funcionamiento superior a los 15 años.

Animo a coordinadores, nefrólogos, urólogos y ciudadanos en general, para que el número de trasplantes de riñón procedente de donante vivo, aumente progresivamente, a la vez que agradezco el esfuerzo de realizan unos y la generosidad de otros.

* Uròleg jubilat i alumne del grau d'Història de la UIB